Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 21. martā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Dabasgāzes iekšējais tirgus – Sadales sabiedriskā pakalpojuma koncesija – Priekšlaicīga koncesijas pārtraukšana pārejas posma beigās – Kompensācija, kas jaunajam koncesionāram ir jāmaksā bijušajam koncesionāram – Tiesiskās drošības princips

Lietā C-702/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2017. gada 15. jūnijā un kurš Tiesā reģistrēts 2017. gada 14. decembrī, tiesvedībā

Unareti SpA

pret

Ministero dello Sviluppo Economico,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali,

Autorità Garante per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano,

Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata,

Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie,

Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali,

piedaloties

Lucia Sanfilippo,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], A. Ross [*A. Rosas*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāts: N. Vāls [*N. Wahl*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Unareti SpA* vārdā – *G. Caia*, *A. Clarizia*, *M. Midiri* un *S. Colombari*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *F. Sclafani*, *avvocato dello Stato*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *O. Beynet*, kā arī *G. Gattinara* un *P. Ondrůšek*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Savienības tiesības sabiedriskā pakalpojuma koncesiju jomā un tiesiskās drošības principu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Unareti SpA* un *Ministero dello Sviluppo Economico* (Ekonomikas attīstības ministrija, Itālija), *Presidenza del Consiglio dei Ministri – Dipartimento per gli Affari Regionali* (Ministru padomes prezidentūra – Reģionālo lietu departaments, Itālija), *Autorità Garante per l'Energia Elettrica il Gas e il Sistema Idrico – Sede di Milano* (Elektroenerģijas, gāzes un ūdens apgādes regulators – Milānas birojs, Itālija), *Presidenza del Consiglio dei Ministri – Conferenza Stato Regioni ed Unificata* (Ministru padomes prezidentūra – Valsts un reģionu vienotā konference, Itālija), *Ministero per gli affari regionali – Dipartimento per gli affari regionali e le autonomie* (Reģionālo lietu ministrija, Reģionālo lietu un pašpārvalžu departaments, Itālija), *Conferenza Unificata Stato Regioni e Enti Locali* (Valsts un reģionu un vietējo iestāžu vienotā konference, Itālija) par prasību atcelt, pirmkārt, 2014. gada 22. maija *decreto ministeriale n. 74951 recante "Approvazione del documento "Linee Guida su criteri e modalità applicative per la valutazione del valore del rimborso degli impianti di distribuzione del gas naturale""* (Ministrijas dekrēts Nr. 74951, ar ko tiek apstiprināts dokuments "Pamatnostādnes par kritērijiem un piemērošanas procedūrām, lai noteiktu par dabasgāzes sadales iekārtām pienākošās kompensācijas vērtību") (2014. gada 6. jūnija *GURI* Nr. 129), un, otrkārt, 2015. gada 20. maija *decreto interministeriale n. 106, regolamento recante modifica al decreto del 12 novembre 2011, n. 226, concernente i criteri di gara per l'affidamento del servizio di distribuzione del gas naturale* (Starpministriju dekrēts Nr. 106, ar kuru tiek grozīts 2011. gada 12. novembra Dekrēts Nr. 226, kas attiecas uz iepirkuma kritērijiem dabasgāzes izplatīšanas pakalpojuma tirgum) (2015. gada 14. jūlija *GURI* Nr. 161).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/73/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/55/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 94. lpp.) 24. pantā ir paredzēts:

"Dalībvalstis norīko vai prasa, lai uzņēmumi, kam pieder sadales sistēmas vai kas par tām atbild, norīko vienu vai vairākus sadales sistēmu operatorus uz laiku, ko nosaka dalībvalstis, ņemot vērā efektivitātes un ekonomiskā līdzsvara apsvērumus [..]."

Itālijas tiesības

4 2000. gada 23. maija *decreto legislativo n. 164, attuazione della direttiva n. 98/30/CE recante norme comuni per il mercato interno del gas naturale, a norma dell'articolo 41 della legge 17 maggio 1999, n. 144* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 164, ar kuru atbilstoši 1999. gada 17. maija Likuma Nr. 144 41. pantam tiek ieviesta Direktīva 98/30/EK par kopīgiem noteikumiem dabasgāzes iekšējam tirgum) (2000. gada 20. jūnija *GURI* Nr. 142) 14. pantā ir noteikts, ka dabasgāzes sadale principā ir sabiedriskais pakalpojums, ko pašvaldības uztic koncesionāriem, kurus izvēlas vienīgi konkursa kārtībā uz termiņu, kas nedrīkst pārsniegt divpadsmit gadus.

5 Attiecībā uz spēkā esošajām dabasgāzes sadales koncesijām, kuras nav piešķirtas publiskas procedūras ietvaros, šī leģislatīvā dekrēta 15. panta 5. punktā ir noteikts:

"Gāzes sadales pakalpojumu koncesijas, kas pastāv šī dekrēta spēkā stāšanās brīdī, kā arī tās, kas ir piešķirtas sabiedrībām, kuras ir izveidojušās, pārveidojoties pašreizējiem pārvaldītājiem, turpina būt spēkā līdz noteiktajam beigu termiņam, ja tas iekļaujas 7. punktā paredzētajā pārejas perioda termiņā. Pastāvošajām koncesijām, kurām nav paredzēts beigu termiņš vai ir paredzēts termiņš, kas pārsniedz pārejas periodu, turpina pastāvēt līdz brīdim, kad beidzās pārejas periods. Šajā pēdējā minētajā gadījumā pastāvošo koncesiju īpašniekiem tiek atzīta kompensācija, par kuras izmaksu atbild jaunais pārvaldītājs [..] un kura tiek aprēķināta, ievērojot vienošanos un līgumu noteikumus un, ciktāl šie noteikumi nav izsecināmi no pušu paustās gribas, izmantojot kritērijus, kas izklāstīti 24. panta a) un b) punktā 1925. gada 15. oktobra *regio decreto n. 2578* [*approvazione del testo unico della legge sull'assunzione direta dei pubblici servizi da parte dei comuni e delle province* (Karaļa Dekrēts Nr. 2578, ar ko apstiprina vienoto likumu par sabiedrisko pakalpojumu tiešu izpildi, ko veic pašvaldības un provinces) (1926. gada 4. marta *GURI* Nr. 52)]. Nekādā ziņā nav iekļauts pārvaldības attiecību pirmstermiņa izbeigšanas dēļ zaudētās peļņas novērtējums."

6 Karaļa 1925. gada 15. oktobra Dekrēta Nr. 2578 24. pantā ir paredzēts, ka, regulējot to, kā pašvaldības izpērk koncesijā nodotos pakalpojumus, ir noteikts, ka ir jāņem vērā šādi kritēriji:

"a) iekārtas un attiecīgās kustamās un nekustamās mantas rūpnieciskā vērtība, ņemot vērā laiku, kas pagājis no ekspluatācijas faktiskās sākšanas un no iekārtas vai materiāla iespējamiem ekspluatācijas atjaunošanas datumiem, kā arī ievērojot koncesijas līgumā ietvertās klauzulas par minētā materiāla īpašībām koncesijas beigu datumā;

b) pašvaldību izmaksātie avansi vai subsīdijas, kā arī proporcionālā reģistrācijas nodevu, ko avansā samaksājuši koncesionāri, un prēmiju, kuras, iespējams, samaksātas pašvaldībām – koncesijas piešķīrējām, apjoms, vienmēr ņemot vērā iepriekšējā punktā norādītos elementus".

7 2011. gada 12. novembra *Decreto n. 226 del ministro dello sviluppo economico et del ministre per i rapporti con le regioni e la coesione territoriale recante regolamento per i criteri di gara e per la valutazione dell'offerta per l'affidamento del servizio della distribuzione del gas naturale, in attuazione dell'articolo 46-bis del decreto legge 1 ottobre 2007 n. 159, convertito in legge, con modificazioni, dalla legge 29. novembre 2007, n. 222* (ekonomikas attīstības ministra un ministra, kas atbild par attiecībām ar reģioniem un teritoriālo kohēziju, Dekrēts Nr. 226 par regulējumu saistībā ar iepirkumu un piedāvājumu novērtēšanas kritērijiem attiecībā uz dabasgāzes sadales sabiedrisko pakalpojumu, izpildot 46.*bis* pantu 2007. gada 1. oktobra Dekrētlikumā Nr. 159, kas ar grozījumiem pārveidots par likumu ar 2007. gada 29. novembra Likumu Nr. 222) (2012. gada 27. janvāra *GURI* Nr. 22 kārtējais pielikums) 5. panta 2. un 3. punkta sākotnējā redakcijā bija noteikts:

"2. Kompensācijas vērtība to koncesiju īpašniekiem, uz kurām īpašumtiesības tiek nodotas un attiecībā uz kurām nav paredzēts beigu termiņš vai ir paredzēts parastais beigu termiņš, kas pārsniedz īpašumtiesību nodošanas datumu, kurš ir noteikts paziņojumā par jauno iepirkumu pakalpojuma

sniegšanas tiesību piešķiršanai, tiek aprēķināta, pamatojoties uz vienošanos vai līgumu noteikumiem saskaņā ar 2000. gada 23. maija Leģislatīvā dekrēta Nr. 164 15. panta 5. punktu un dekrēta grozījumiem, it īpaši gadījumos, kad līgums tiek izbeigts pirms parastā beigu termiņa.

3. Ja no līguma dokumentiem nevar secināt 2. punktā minētās īpašniekiem pienākošās kompensācijas vērtības aprēķina metodoloģiju, tostarp gadījumā, kad ir vispārīgi norādīts, ka kompensācijas vērtībai ir jāatbilst tirgus cenām, Karaļa 1925. gada 15. oktobra Dekrēta Nr. 2578 24. panta ceturtās daļas a) un b) punktā minētie kritēriji, izmantojot 5.–13. punktā norādītās procedūras, tiek piemēroti tikai attiecībā uz to pārvaldītāja īpašumā esošās iekārtas daļu, kuru pēc tiesību parastā termiņa beigām nav paredzēts bez maksas nodot vietējai iestādei – koncesijas piešķīrējai."

8 2013. gada 21. jūnija *decreto-legge n. 69 convertito, con modificazioni, dalla legge 9 agosto 2013 n. 98, disposizioni urgenti per il rilancio dell'economia* (Dekrētlikums Nr. 69, kas ar grozījumiem pārveidots par likumu ar 2013. gada 9. augusta Likumu Nr. 98, ar ko nosaka steidzamas tiesību normas ekonomikas stimulēšanai) (2013. gada 21. jūnija *GURI* Nr. 144 kārtējais pielikums) 4. panta 6. punktā ir noteikts – lai būtu vieglāk rīkot iepirkumu par gāzes sadales pakalpojumu sniegšanas tiesību piešķiršanu un lai samazinātu izmaksas vietējām iestādēm un uzņēmumiem, "Ekonomikas attīstības ministrija var izdot pamatnostādnes par kritērijiem un operatīvajām procedūrām, lai novērtētu par dabasgāzes sadales iekārtām pienākošās kompensācijas vērtību saskaņā ar 2011. gada 12. novembra Dekrēta Nr. 226 5. pantu".

9 2014. gada 22. maija Ministrijas dekrētā Nr. 74951 tika apstiprinātas "pamatnostādnes par kritērijiem un piemērošanas procedūrām, lai noteiktu par dabasgāzes sadales iekārtām pienākošās kompensācijas vērtību", kas norādītas 2013. gada 21. jūnija Dekrētlikumā Nr. 69.

10 Ar 2013. gada 23. decembra *decreto-legge n. 145 convertito, con modificazioni, dalla legge 21 febbraio 2014 n. 9, interventi urgenti di avvio del piano "destinazione Italia» per il contenimento delle tariffe elettriche e del gas, per l'internazionalizzazione, lo sviluppo e la digitalizzazione delle imprese, nonché misure per la realizzazione di opere pubbliche ed EXPO 2015* (Dekrētlikums Nr. 145, kas ar grozījumiem pārveidots par likumu ar 2014. gada 21. februāra Likumu Nr. 9 un kas attiecas uz steidzamiem pasākumiem, lai īstenotu plānu "Mērķis – Itālija", lai stabilizētu elektroenerģijas un gāzes tarifus sakarā ar uzņēmumu internacionalizāciju, attīstību un digitalizāciju, kā arī pasākumiem, lai īstenotu valsts būvdarbus un *EXPO 2015*), (2013. gada 23. decembra *GURI* Nr. 300), 1. panta 16. punktu tika grozīts 2000. gada 23. maija Leģislatīvā dekrēta Nr. 164 15. panta 5. punkts, saistībā ar regulējuma aspektiem, kas nav regulēti ar attiecīgajām konvencijām un līgumiem, aizvietojot atsauci uz kritērijiem, kuri noteikti Karaļa 1925. gada 15. oktobra Dekrēta Nr. 2578 24. panta a) un b) punktā, ar norādi uz "pamatnostādnēm par kritērijiem un piemērošanas procedūrām, lai noteiktu kompensācijas vērtību, kas norādītas 2013. gada 21. jūnija Dekrētlikuma Nr. 69 4. panta 6. punktā".

11 Ar 2014. gada 24. jūnija *decreto-legge del 24 giugno 2014, n. 91 convertito, con modificazioni, dalla legge 11 agosto 2014 n. 116, disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea* (Dekrētlikums Nr. 91, kas ar grozījumiem pārveidots par likumu ar 2014. gada 11. augusta Likumu Nr. 116 un kas ietver steidzamus pasākumus attiecībā uz lauksaimniecības nozari, vides aizsardzību un energoefektivitāti skolu un universitāšu ēkās, uzņēmumu darbības atsākšanu un attīstību, ar elektroenerģijas tarifiem saistīto izmaksu samazināšanu un tūlītēju pasākumu noteikšanu saderības ar ES tiesībām nodrošināšanai) (2014. gada 24. jūnija *GURI* Nr. 144), ir veikti papildu grozījumi 2000. gada 23. maija Leģislatīvā dekrēta Nr. 164 15. panta 5. punktā, nosakot, ka kompensācija tiek aprēķināta saskaņā ar vienošanos un līgumu noteikumiem, "ja vien tie ir noslēgti pirms [2011. gada 12. novembra Dekrēta Nr. 226] spēkā stāšanās dienas".

12 2011. gada 12. novembra Dekrēta Nr. 226 5. panta 2. punktā, kas grozīts ar 2015. gada 20. maija Starpministriju dekrētu Nr. 106, ir paredzēts, ka līgumiskais noteikšanas kritērijs darbojas, "ja vien līguma dokumenti ir parakstīti pirms 2012. gada 11. februāra un ietver visus metodoloģiskos elementus, piemēram, dažādiem aktīvu tipiem piemērojamos cenrāžu posteņus, kas ir jāpiemēro atjauninātam aktīvu stāvoklim, un fiziskā nolietojuma kritērijus, tostarp dažādo aktīvu tipu lietderīgo darbmūžu, lai arī iestāde varētu aprēķināt un pārbaudīt kompensācijas vērtību". Šī panta 3. punktā ir piebilsts, ka tad, ja kompensācijas vērtības aprēķināšanas metodoloģija "nav secināma no līguma dokumentiem, kas ir parakstīti pirms 2012. gada 11. februāra, tostarp gadījumos, kad ir vispārīgi norādīts, ka kompensācijas vērtība ir jāaprēķina, pamatojoties uz Karaļa 1925. gada 15. oktobra Dekrētu Nr. 2578, neprecizējot metodoloģiju, vai ir jānovērtē pēc tirgus cenām", 2011. gada 12. novembra Dekrēta Nr. 226 5. panta 5.–13. punktā norādītās procedūras tiek piemērotas "tikai attiecībā uz to pārvaldītāja īpašumā esošās iekārtas daļu, kuru pēc tiesību parastā termiņa beigām nav paredzēts bez maksas nodot vietējai iestādei – koncesijas piešķīrējai, ievērojot operatīvās procedūras, kas ir norādītas pamatnostādnēs par kritērijiem un operatīvajām procedūrām kompensācijas vērtības noteikšanai".

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

13 No lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *Unareti* sniedz dabasgāzes sadales sabiedriskos pakalpojumus 213 Itālijas pašvaldībās, no kurām lielākā daļa atrodas Lombardijā, ar aptuveni 7650 km garu tīklu un ar aptuveni 2 miljardus kubikmetru gāzes sadali gadā.

14 Tā lūdza *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) atcelt "pamatnostādnes par kritērijiem un piemērošanas procedūrām, lai noteiktu par dabasgāzes sadales iekārtām pienākošās kompensācijas vērtību", kas apstiprinātas ar 2014. gada 22. maija Ministrijas dekrētu Nr. 74951.

15 Pēc tam tā papildināja savu prasību ar prasījumiem atcelt 2015. gada 20. maija Starpministriju dekrētu Nr. 106.

16 *Unareti* tostarp ir apgalvojusi, ka apstrīdētie dekrēti ir pretrunā tiesiskās drošības principam, jo tai ar atpakaļejošu spēku varētu tikt atņemta iespēja – lai aprēķinātu kompensāciju, uz kuru viņai ir tiesības kā bijušajam koncesionāram, – atsaukties uz līgumiskajām klauzulām vai Karaļa 1925. gada 15. oktobra Dekrētu Nr. 2578, un tai būtu likts atsaukties uz "pamatnostādnēm par kritērijiem un piemērošanas procedūrām, lai noteiktu par dabasgāzes sadales iekārtām pienākošās kompensācijas vērtību", kas apstiprinātas ar 2014. gada 22. maija Ministrijas dekrētu Nr. 74951, kurš tai esot nelabvēlīgs.

17 Ar 2016. gada 14. oktobra spriedumu *Tribunale amministrativo regionale del Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) noraidīja prasību.

18 *Unareti* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija).

19 Šī tiesa norāda, ka tai ir lūgts saskaņot tirgus atvēršanu konkurencei ar līgumiskajām attiecībām, kas jau ir radušās. Šajā sakarā tā uzskata, ka Tiesai ir jāinterpretē "attiecīgās Savienības tiesību normas" un tiesiskās drošības princips, jo īpaši saistībā ar 2008. gada 17. jūlija spriedumu *ASM Brescia* (C-347/06, EU:C:2008:416, 71. punkts) un 2013. gada 12. decembra spriedumu *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation* (C-362/12, EU:C:2013:834, 44. punkts), lai uzzinātu, vai tiem pretrunā nav grozījumi, kas ieviesti ar apstrīdētajiem dekrētiem.

20 Šādos apstākļos *Consiglio di Stato* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai minētajiem principiem un tiesību normām ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums [..], kurā ir paredzēts ar atpakaļejošu spēku piemērot kritērijus tādu kompensāciju apjoma noteikšanai, kas pienākas bijušajiem koncesionāriem, ietekmējot agrāk izveidotās līgumiskās attiecības, vai tomēr šādu piemērošanu, ņemot vērā arī samērīguma principu, attaisno vajadzība aizsargāt citas – Eiropas mēroga – sabiedriskās intereses, kuras ir saistītas ar vajadzību ļaut labāk aizsargāt atsauces tirgus konkurences struktūru, kā arī vienlaikus labāk aizsargāt pakalpojuma saņēmējus, kas netieši varētu ciest kaitējumu no sekām, kuras rada apstāklis, ka varētu tikt palielinātas bijušajiem koncesionāriem pienākošās summas?"

Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

21 Vispirms ir jānoraida argumentācija, ar kuru Itālijas valdība apgalvo, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams, jo tas neatbilst Tiesas Reglamenta 94. panta prasībām.

22 Saskaņā ar šo pantu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu papildus Tiesai uzdoto prejudiciālo jautājumu formulējumam ir jāietver, pirmkārt, strīda priekšmeta, kā arī faktu, kuriem ir nozīme un kurus ir konstatējusi iesniedzējtiesa, kopsavilkums vai vismaz to faktu izklāsts, uz kuriem balstīti jautājumi, otrkārt, to valsts tiesību normu saturs, kas varētu būt piemērojamas attiecīgajā lietā, un attiecīgā gadījumā atbilstošā valsts judikatūra un, treškārt, to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem (spriedums, 2016. gada 26. maijs, *NN (L) International*, C-48/15, EU:C:2016:356, 22. punkts).

23 Tomēr no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka šie nosacījumi ir izpildīti, ciktāl tajā ir pietiekami izklāstīti pamatlietas fakti, kuri izklāstīti šī sprieduma 13.–15. punktā, ciktāl tajā Tiesai ir norādīts atbilstošais valsts tiesiskais regulējums, kas izklāstīts šī sprieduma 4.–12. punktā, un ciktāl tas ļauj Tiesai saprast iemeslus, kuri minēti šī sprieduma 16. un 19. punktā un kuri iesniedzējtiesai likuši šaubīties par Savienības tiesību interpretāciju publisko pakalpojumu koncesiju un tiesiskās drošības principa jomā pamatlietā.

24 No tā izriet, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālo jautājumu

25 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības sabiedrisko pakalpojumu koncesiju jomā, ņemot vērā tiesiskās drošības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām neatbilst tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru tiek grozītas atsauces normas, lai aprēķinātu kompensāciju, uz kuru bez konkursa piešķirto dabasgāzes sadales koncesiju īpašniekiem ir tiesības tādēļ, ka šīs koncesijas tiek priekšlaicīgi izbeigtas, lai tās atkārtoti piešķirtu pēc konkursu rīkošanas.

26 Ir jāatgādina, ka sabiedrisko pakalpojumu koncesiju jomā Savienības atvasināto tiesību aktos, proti, Direktīvas 2009/73 24. pantā, ir tikai paredzēts, ka dalībvalstis izraugās vienu vai vairākus sadales sistēmas operatorus uz noteiktu laiku, kuru nosaka, ņemot vērā ar efektivitāti un ekonomisko līdzsvaru saistītus apsvērumus.

27 Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka, lai gan sabiedrisko pakalpojumu koncesija neietilpst direktīvu, kas attiecas uz dažādām publisko iepirkumu jomām, piemērošanas jomā (skat. it īpaši spriedumu, 2005. gada 21. jūlijs, *Coname*, C-231/03, EU:C:2005:487, 16. punkts), no Savienības primārajām

tiesībām izriet, ka valsts iestādēm, vēloties piešķirt šādas koncesijas, tomēr kopumā ir jāievēro LESD pamatnoteikumi un it īpaši princips, kas paredz diskriminācijas aizliegumu pilsonības dēļ (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumu, 2000. gada 7. decembris, *Telaustria* un *Telefonadress*, C-324/98, EU:C:2000:669, 60. punkts).

28 Precīzāk, ciktāl šāda koncesija skar noteiktas pārrobežu intereses, tās piešķiršana uzņēmumam, kas atrodas līgumslēdzējas iestādes dalībvalstī, nenodrošinot pārskatāmību, ir saistīta ar atšķirīgu attieksmi pret uzņēmumiem, kuri varētu būt ieinteresēti šajā koncesijā, bet kuri atrodas citā dalībvalstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 17. jūlijs, *ASM Brescia*, C-347/06, EU:C:2008:416, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

29 Šāda atšķirīga attieksme, kura, izslēdzot visus citās dalībvalstīs, kas nav līgumslēdzējas iestādes valsts, esošos uzņēmumus, ir nelabvēlīga galvenokārt šo citu dalībvalstu uzņēmumiem, ir uzskatāma par netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ, kas ir aizliegta ar LESD 49. un 56. pantu, ja vien to neattaisno objektīvi iemesli (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 17. jūlijs, *ASM Brescia*, C-347/06, EU:C:2008:416, 60. punkts).

30 Paturot to prātā, ir jānorāda, ka noteikumi, kuri izklāstīti šī sprieduma 26.–29. punktā, attiecas uz pienākumiem, kas ir līgumslēdzējai iestādei, piešķirot dabasgāzes sadales sabiedrisko pakalpojumu koncesiju, it īpaši gadījumā, ja tā ietver noteiktu pārrobežu interesi.

31 Taču tas nav ne mērķis, ne sekas pamatlietā apstrīdētajiem dekrētiem, kuri vienīgi attiecas uz atsauces normām, aprēķinot kompensāciju, kas paredzēta valsts tiesībās, proti, 2000. gada 23. maija Leģislatīvā dekrēta Nr. 164 15. panta 5. punktā, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, par labu spēkā esošas koncesijas īpašniekam, kura tika piešķirta bez iepriekšēja konkursa rīkošanas un ir priekšlaicīgi izbeigta, lai to varētu piešķirt pēc konkursa procedūras pabeigšanas saskaņā ar vienu valsts tiesību aktu, proti, šī paša leģislatīvā dekrēta 14. pantu, jo Direktīvā 2009/73 nav paredzētas nekādas tiesības atcelt spēkā esošās koncesijas attiecībā uz gāzes sadali.

32 No tā izriet, ka spēkā esošo koncesiju, kuru sekas daļēji ir noteiktas ar pamatlietā aplūkotajiem apstrīdētajiem dekrētiem, atcelšana neizriet no Savienības tiesībām gāzes sadales sabiedrisko pakalpojumu koncesiju jomā.

33 Turklāt atsauces normu grozījumi, kuri veikti ar šiem dekrētiem un kuru mērķis ir konkrētos gadījumos ierobežot kompensācijas saņēmēja iespēju atsaukties uz koncesijas līguma klauzulām vai Karaļa 1925. gada 15. oktobra Dekrētu Nr. 2578, paši par sevi nevar veidot atšķirīgu attieksmi par sliktu uzņēmumiem, kurus varētu interesēt tāds pakalpojums, kādu sniedz *Unareti*, un kuri atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, kas nav Itālija. Šādi atsauces normu grozījumi ir vienādi piemērojami gan uzņēmumiem, kuru juridiskā adrese ir Itālijā, gan tiem, kuru juridiskā adrese ir kādā citā dalībvalstī.

34 Šajā kontekstā ir jāatgādina – lai gan tiesiskās drošības princips saskaņā ar Savienības tiesībām ir jāievēro ikvienai valsts iestādei, tas tā ir vienīgi tad, kad tai ir jāpiemēro Savienības tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 17. jūlijs, *ASM Brescia*, C-347/06, EU:C:2008:416, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Taču, kā ir norādīts šī sprieduma 32. un 33. punktā, Itālijas iestādes, priekšlaicīgi izbeidzot spēkā esošās koncesijas un pieņemot pamatlietā aplūkotos apstrīdētos dekrētus, nav rīkojušās sakarā ar savu pienākumu piemērot Savienības tiesības.

36 Šī pamatlietas īpatnība nošķir to no tām lietām, uz kurām norāda iesniedzējtiesa un kurās ir pasludināts 2008. gada 17. jūlija spriedums *ASM Brescia* (C-347/06, EU:C:2008:416, 71. punkts) un 2013. gada 12. decembra spriedums *Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation* (C-362/12, EU:C:2013:834), un kurās tiesiskās drošības princips tika piemērots sakarā ar pienākumu

esamību, kas izriet no Savienības tiesībām, saskaņā ar kurām kompetentajām valsts iestādēm ir jāattaisno atšķirīga attieksme, ar kuru tās atkāpjas no noteikumiem, kas izklāstīti šī sprieduma 27.–29. punktā, un jāatmaksā nodokļi, kas iekasēti, pārkāpjot Savienības tiesības.

37 Līdz ar to uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības sabiedrisko pakalpojumu koncesiju jomā, ņemot vērā tiesiskās drošības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām atbilst tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar ko tiek grozītas atsauces normas, lai aprēķinātu kompensāciju, uz kuru bez konkursa piešķirto dabasgāzes sadales koncesiju īpašniekiem ir tiesības tādēļ, ka šīs koncesijas tiek priekšlaicīgi izbeigtas, lai tās atkārtoti piešķirtu pēc konkursu rīkošanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

38 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Savienības tiesības sabiedrisko pakalpojumu koncesiju jomā, ņemot vērā tiesiskās drošības principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām atbilst tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar ko tiek grozītas atsauces normas, lai aprēķinātu kompensāciju, uz kuru bez konkursa piešķirto dabasgāzes sadales koncesiju īpašniekiem ir tiesības tādēļ, ka šīs koncesijas tiek priekšlaicīgi izbeigtas, lai tās atkārtoti piešķirtu pēc konkursu rīkošanas.

[Paraksti]